

SLOVENSKI

GOSPODAR.

— List ljudstvu v pouk in zabavo. —

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrni leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge tvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebno naročnina. — Posamezni listi stanejo 10 v.

UREDNIŠTVO: Koroška cesta štev. 5.

Rokopisi se ne vračajo. Naznamkovana pisma se ne sprejemajo.

UPRAVNIŠTVO: Koroška cesta štev. 5.

Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plašuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do zveče splošno. — Nezaprte reklamacije se poštnine proste.

Štev. 8.

V Mariboru, dne 23. februarja 1905.

Tečaj XXXIX.

Naš kmet.

Slovenske gorice, dne 17. febr.

Vsa društva ter razne stanovske zadruge pošiljajo ob tem času po raznih časnikih ugodna ali neugodna poročila o delavnosti pretečenega leta ter grajajo jedne ali druge nedostatke društva, kateri so jim bili ovira k boljšemu razvoju.

Bodi tedaj dovoljeno tudi meni, da pošljem v imenu stoterih stanovskih sotrpinov iz Slovenskih gor. oziroma Slovenske Štajerske bilanco o stanu, iz katerega se rekrutirajo vsi drugi stanovi in društva na našem slovenskem Štajerskem.

Pač menda nikomur ne dela preglavice, da bi takoj ne uganil, da se te vrstice tičejo krušnega očeta vesoljnega človeštva, namreč kmetijskega stanu.

Poglejmo nekoliko površno nazaj v preteklo leto, na glavne dohodke kmetijskega stanu.

Travniki, kateri so takorekoč glavni dohodki našega Pesničarja, so bili ravno pred mnogo obetajočo sensko košnjo grozno preplavljeni z umazano vodo, otave se je vsled suše bore malo pridelalo, na njivah se ni toliko pridelalo, da bi se seme povrnilo, kaj še le delo in stroški, v vinogradih se v najboljših obdelanih bodisi v novih kakor v starih nasadih ni pridelalo skoraj nič. Kar se tiče sadonosnikov, je pač le redek posestnik, da bi

vsled letošnje slabe cene toliko skupil za sad, da bi vsaj polovico letnih stroškov pokrilo. Zato pač ni treba nikomur preroškega duha, da more vsakdo z mirno vestjo reči: Še nekaj let tako in splošen kmečki polom je neizogiben. Marsikdo se bo izgovarjal, da še ni tako hudo. Pa poglej, dragi, v letno knjigovodstvo, na številke dohodkov in stroškov, kjer pa še ne smeš računati ali zapisovati svojega dela, dela svoje žene in otrok. In to je račun stanu v Avstriji, kateri dela brezplačno od zore do mraka!

Pač se piše po raznih gospodarskih in velikobesednih političnih časnikih, kmetu se mora pomagati.

Ali poglejmo, kadar pa pride v državni ali v deželni zbornici do glasovanja za zvišanje davka radi brezmiselnega gospodarstva, tedaj obešajo vse ubogemu molčecemu kmetiču na hrbet.

Tu navedem samo jeden slučaj, kateri je huda toča za celo štajersko kmetijstvo.

Da kmetijstvo poleg visokih davkov vsled druginje in pomanjkanja blapcev in poljedelskih moči največ trpi, je pač obče znano. Zato nikakor ne prija ubogemu trpinu, ko se poti po letu ter mora biti s pokvarjenimi pridelki zadovoljen, ker jih vsled pomanjkanja delavcev ni mogel ob pravem času spraviti pod streho, ako vidi po deželnih in okrajnih cestah trumoma hoditi brezdelne, potikajoče takozvane popotne rokodelce. Zares, tem lju-

dem veljajo besede: „Ne sejajo in ne žanjejo itd.“

Za te ljudi je vsako leto, kakor sem izvedel od zanesljive strani, čez 200.000 K v deželnem proračunu, seveda na rovaš kmeta, v dokladah na zemljiški davek. To je vnebovpjijoča krivica ter pozivljamo na tem mestu naše kmetijske poslance, da zastavijo vse moči, da se ta krivična odredba odpravi. Ako že hočejo imeti preskrbovališča za te rokodelske popotnike, tedaj naj plačajo za nje tovarnarji ter drugi njihovi delodajalci sami. Ker od teh ljudi, kakor vem iz lastnega prepričanja, ne gre delat kmetu za nobeno plačilo. Slučajno potujoči kmečki delavec ali blavec pa itak ne dobi tamkaj prenočišča. To bodi tedaj, dragi stanovski tovariši, po vseh naših polshodih naša prva resolucija, da se nam odpravi ta krivica.

Potem pa še pridejo stotere druge pritožbe in zahteve, nikakor pa ne prošnje. Kajti zavedajmo se, kdo smo in da je od nas odvisna država in dežela in vse nižje in višje uradništvo.

Zakličimo vsi kakor jeden mož: Proč z vsemi krivicami za naš narod in stan, proč z vsemi predpravkami za druge stanove na rovaš kmeta! Dajte nam pravičnejši volilni red in stotisočerkokrat zahtevanih strokovnih šol, kajti še le takrat bo rešeno pereče kmetijskovprašanje! Kmet slovenjegoriški.

LISTEK.

Kako se je stric Brazda iz krčme „vozil“.

Iz češkega — Fr. L.

Lep poletni popoldan je. Solnce pripeka, žito na polju — zrelo za žetev — šumi in priklanja težke klase.

S polja se sliši hrstanje kos, njihov žvenket pri klepanji in brušenji, veselo govorjenje — a vmes tudi petje . . .

Vsepovsod, vse je marljivo.

Na Brazdovi njivi delata dve ženski. Gospodinja, mlada močna žena — poganja in muči se s koso, da ji pot lije iz lica. Skrbno polaga pokošeno žito na vzgor. Dekla je lepo veže in zлага. Kmetica zdaj pa zdaj dvigne razgreto glavo ter se ozira proti vasi. Včasih ji solza žalosti orosi oko — a zopet dela pridno dalje.

Med tem ko se Brazdova žena tako neusmiljeno trapi in muči na njivi, sedi stric Brazda v vaški krčmi in kadi. Pred seboj ima liter piva. Iz cvetečega obraza je poznati, da mu ta „sopar“ leze že v glavo in v lase.

Nič novega ni to pri njem!

Zadnja leta ni minul dan, da bi stric Brazda ne šel v krčmo, naj je bilo dela ali ne, kolikor ga hotelo, naj je dežilo ali bilo najkrasnejše vreme, — on je moral v krčmo. Brazdavka mu je privoščila malo piva, ko bi le prišel o pravem času domov.

Toda stric Brazda je nepoboljšljiv!

Ako je prišel v krčmo, vsedlal in pritrdiril se je tako, da se ni ganil do poznega večera nikamor — še-le takrat in vselej pošteno nattrkan.

Tako tudi danes. Čas žetve je, vse marljivo dela, ljudem kaplja pot s čela curkoma — a striček Brazda sedi v krčmi in se lepo hladi z mrzlim — pivom. Koliko mu je že žena zgovorila in se pričkala ter kregala z njim — a vsaka beseda se je odbila kakor bob od stene.

„Poslušaj, ti grešnik stari, pijani — ne bode druge pomoči, kakor da te bom s kravo potegnila iz krčme. Saj si že na stol prirastel tam.“

„Mir mi daj in se ne huduj! Za svoje delo se skrbi!“

„O saj se skrbiš! Ko bi se le ti tako za svoje, kakor jaz za svoje — bilo bi dobro!“

„Ali ne skrbiš?“

„O da, skrbiš za svoj — liter samo! Moj Bog, zabožji človek, kaj le misliš?“

„Saj ni tako hudo, ne! Ali mi niti ne privoščiš malo zabave?“

„Kaj bi ne privoščila! Toda ti hočeš vedno le zabavo, vedno piti, za delo pa se ne brigaš!“

Slično sta se prepirala mnogokrat Brazdova dva.

Vedno je bilo zamanj! Striček je bil stari trmoglavež in je ostal pri svojem. Danes je sedel v krčmi že od poldneva. Ljudje so bili vsi na polju in delali, malo, da se niso pretrgali, a stric Brazda jih lepo gleda skozi okno iz krčme. Tudi ženo vidi, kako hiti z dekle na polje — a on se ne gane!

Brazdavka se vedno ozira, pride li vendar mož na njivo ali ne — a ni ga od nikoder.

Večer se je približal. Ljudje so počasi zapuščali delo na njivah. Tudi Brazdavka zadene koso na rame. „Pojdi Marjanka, greve domu! Ako je naš v krčmi, gorje mu!“

„Jaz grem stavit, da so!“

„Ne, to bočeve drugače in bolje izpeljati! Zadosti sem se že zvezila nad njim! Kolikokrat sem mu že obljubila, da ga izvlečem s kravo iz te preklicane krčme! In danes mu to res storim!“

„Ali, mati, tega pač ne —“

„Videla bodeš, da to storim!“